

ПІДХОДИ ДО ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Пристайко О.П., аспірант

*ДУ «Інститут економіки природокористування та
сталого розвитку НАН України»*

В теорії управління складними системами під управлінням в найбільш загальному сенсі розуміють комплекс дій і впливів, спрямованих на досягнення певної мети. При цьому в процесі управління беруть участь дві складові частини: керівна (суб'єкт управління) і керована (об'єкт управління), які разом з протоками передачі інформації утворюють систему управління [1, с. 71].

Тобто до основних компонентів управлінської системи належать:

суб'єкт управління;

об'єкт управління;

керуючий вплив (комплекс заходів, прийомів та методів, за допомогою яких здійснюється вплив на об'єкт і досягаються реальні зміни в ньому);

зворотні зв'язки (інформація для суб'єкта про результативність керуючого впливу та зміни в об'єкті) [1, с. 75].

В сучасній теорії управління виділяють декілька основних підходів до управління: процесний, системний, ситуаційний та проєктний [2, с. 103]

Процесний підхід розглядає управління як серію взаємопов'язаних неперервних дій, яка відображає певну послідовність початку дій по реалізації основних функцій управління. Структуризація управління по функціям полягає в поділі процесу управління на окремі етапи та види діяльності. Зв'язок між функціями забезпечується процесами комунікації та прийняття рішень. Процесний підхід розглядає управління як просту й одномірну взаємодію між суб'єктом та об'єктом управління і, в загальному випадку, не враховує впливу на управлінську діяльність зовнішнього середовища.

Системний підхід в управлінні ґрунтується на тому, що будь-яка організація є системою, що складається з компонентів, кожен з яких має власні цілі, та зв'язків між цими компонентами. Тому об'єкт управління в рамках даного підходу розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів. Системний підхід спрямований перш за все на урахування специфіки кожного з елементів та взаємозв'язків між ними та уникнення ситуації, коли позитивний вплив управлінського рішення на певні елементи системи нівелюється його негативним впливом на інші.

Ситуаційний підхід концентрується на ситуаційних розбіжностях між об'єктами управління і всередині цих об'єктів та передбачає виділення значимих змінних ситуації та їх вплив на ефективність діяльності об'єкту управління. Саме варіативність внутрішніх змінних дає змогу вирішувати проблему адаптування об'єкту до зовнішнього середовища. Ситуаційний підхід формулює конкретні рекомендації по застосуванню наукових концепцій, принципів, методів залежно від ситуації та умов зовнішнього середовища.

Проєктний підхід передбачає вибудову управлінської діяльності у вигляді окремих, але взаємопов'язаних проєктів, кожен з яких має власну

мету, завдання та строки реалізації, які, водночас, посідають певне місце у стратегічному плані та відповідають в цілому певним загальним цілям. Саме проєкт розглядається сьогодні як найбільш ефективна форма здійснення цілеспрямованих змін, керованих за допомогою спеціальних методів та інструментів.

Ці загальні положення повною мірою стосуються й управління сталим розвитком, як окремого специфічного виду управління. Специфіка ця перш за все визначається певними особливими рисами об'єкту управління. Сама назва «управління сталим розвитком» містить у собі мету управління – досягнення сталого розвитку, але не конкретизує власне сам об'єкт, оскільки сталий розвиток не може існувати без прив'язки до відповідної територіальної або галузевої системи. Зрозуміло, що говорячи про управління сталим розвитком мається на увазі управління певною соціо-еколого-економічною системою з метою досягнення (або підтримання) нею стану сталості.

1. Лазор О.Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні : організаційно-правові засади : монографія / О.Я. Лазор. – Львів : Ліга-Прес, 2003. – 542 с.

2. То Кен Сик. Системный подход к исследованию и управлению процессами устойчивого развития общества : монография / То Кен Сик. – Южно-Сахалинск: СахГУ, 2010. – 208 с.

Економіка та менеджмент: перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 22–24 червня 2012 року / за заг. ред. -О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 117-118.